

راهکارهای بهبود معماری مجموعه‌های زیستی روستایی در شمال ایران

(مطالعه موردی: روستای ملفه و اندارگلی)

سعید میرریاحی^۱ ساعد فرج نژاد قادی^۲

۱. استادیار گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی

۲. مدرس، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت الله آملی، مازندران، ایران

تاریخ پذیرش: ۹۱/۷/۱۹

تاریخ دریافت: ۹۰/۲/۱۳

Strategies to Improve the Architecture of Rural Residential Complexes in the North of Iran. (Case Study of Malfe and Andargoli)

Saeed MirRiahi¹ and Saed Farajnejad Ghadi²

1- Assistant Professor, Department of Architecture, Faculty of Architecture and Urban Planning, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

2- Lecturer, Ayatolla Amoli Branch, Islamic Azad University, Mazandaran, Iran.

Abstract

Local rural architecture emanating from the experiential knowledge of villagers over the years has resulted in the formation of various housing construction styles in different regions of Iran. It is worth mentioning that climatic, economic, social, and cultural conditions of the different regions have had a crucial role in the style and creation of architectural space. The arrival of novel and innovative building materials, the prohibition of using local materials such as wood, governmental policy concerning the implementation of certain programmes such as the 'Rural Conducting Programme,' the decline in land sizes as a result of inheritance and the impact of urban life on the rural one have resulted in an alteration of the rural landscape, especially in the housing sector, and have changed its overall shape. The aim of this research, which is basically diachronic, is to present some guidance in order to improve local architecture by introducing the rural complex of Malfe and Andargoli, located in Savadkouh, Mazandaran Province, especially in the housing sector.

Keywords: Malfe and Andargoli villages, Local architecture, Design principles.

چکیده

معماری بومی روستایی که از دانش تجربی روستاییان در طول سالیان سال نشأت گرفته، سبب شکل‌گیری گونه‌های مختلف ساخت و ساز مسکن در نواحی مختلف ایران شده است. لازم به ذکر است خصوصیات اقلیمی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مناطق مختلف در شکل مسکن و خلق فضاهای معماری نقش بسزایی داشته است. ورود مصالح جدید (غیر بومی)، منع استفاده از مصالح بومی (مثل چوب)، راهبرد سیاست‌های دولت در اجرای طرح‌هایی مثل طرح هادی روستایی، کوچک شدن زمین‌ها در نتیجه ارث و میراث و تأثیر زندگی شهری بر روستاها سبب تغییر منظر روستا به خصوص در بخش مسکن شده است و آن را از چهره اصلی خود خارج ساخته است. در این تحقیق که بیشتر به صورت پیمایشی انجام شده است سعی بر آن است تا با معرفی مجموعه روستایی ملفه و اندارگلی، واقع در شهرستان سوادکوه، استان مازندران، به ارائه راهبردهایی در جهت بهبود معماری بومی به خصوص در بخش مسکن بپردازیم.

واژه‌های کلیدی: روستای ملفه و اندارگلی، معماری سنتی،

اصول طراحی.

* Corresponding author. E-mail Address: saiid.mirriahi@gmail.com

مقدمه

ایران کشوری "نیمه روستایی" است و لذا نیمی از سکونتگاه‌های آن بر بنیاد معماری بومی و سنتی و به مفهومی گویاتر، معماری روستایی است. کلیه عناصر این معماری ریشه در نیازهای معنوی و مادی روستاییان دارد. تارو پود این معماری و از جمله مسکن، با مسائل مربوط به محیط طبیعی، نوع معیشت و شکل تولید سیر تکوینی زندگی اجتماعی، و قدرت فنی او پیوند خورده و از سوی دیگر، ذوق هنری، معیارهای اجتماعی، بنیادهای خانوادگی و خویشاوندی، سنت‌ها و عقاید، پندارها و باورهای درونی انسان، در هر گوشه از این کره خاکی، بر آن طرح خاصی بخشیده است. (Zargar, 1999)

شکل کلی معماری سنتی از سنت عامیانه سرچشمه می‌گیرد و سنت عامیانه همان سنت بلاواسطه و ناخودآگاهی است که در بطن یک فرهنگ مردمی جریان دارد و به گونه‌های معنوی و مادی و متأثر از نیازها و ارزش‌های مربوط به آن‌ها و نیز بر مبنای خواست‌ها و آرمان‌های آن‌ها و بالاخره به پیروی از رنج‌ها و شادی‌ها و آرامش‌های انسانی شکل می‌گیرد. در معماری روستایی و بومی، این بناهای به نظر ساده توسط مردمی ساخته شده‌اند که همه هوش و ظرفیت شان را برای ساختن آن‌ها به کار گرفته‌اند و از تمامی روابط بین خودشان استفاده کرده‌اند. بین شکل ظاهری مسکن و فرهنگ جامعه روستایی رابطه مستقیمی برقرار است. به همین دلیل تا زمانی که الگوی مسکن، الزامات فرهنگی و مناسبات اجتماعی - اقتصادی و غیره را برآورده کند، شدیداً در مقابل تغییرات مقاومت می‌کند. روستاها به واسطه کارکرد اساسی خود که تأمین

کننده بسیاری از نیازهای زیستی، سکونتی و اقتصادی جامعه روستایی هستند، از خصیصه پویایی و تغییر دایمی برخوردارند. پویایی روستاها در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و فضایی قابل بررسی و ملاحظه است. این خصیصه، از پویایی افراد و گروه‌های جامعه روستایی برای اعمال نگرش‌ها و علایق خود در ساخت کالبدهای فعالیت و شکل دادن به فضای مورد استفاده و تصمیمات در حال تغییر آن‌ها برای رویارویی با عوامل محدود کننده تمایلات خود در شکل دادن به کالبد و فضای روستا ناشی می‌شود. بنابراین پذیرش پویایی و تغییر دایمی برای جامعه انسانی موجب الزام به پذیرش تغییرات دایمی و پویایی روستا (در ابعاد مختلف آن) است.

می‌توان ادعا کرد که تحولی پویا و پایدار در مجموعه همگن نظام روستایی ایجاد نخواهد شد مگر آن‌که سیاست‌ها، راهبردها و اقدامات اجرایی اتخاذ شده انطباق کاملی با شناخت مجموعه مسکن روستایی و روابط متقابل با آن داشته باشد. (Sartipipour, 2009)

از نظر یک روستایی خاک و سنگ و چوب و نی و گیاهان بومی و بوته و خار و ... هر کدام به نوعی مصالح ساختمانی بوده و اگر به صورت صحیحی از آن‌ها بهره‌برداری شود، نقش واقعی و کارآمد خود را در ایجاد فضاهای مطلوب ایفا خواهند کرد. (Zargar, 1999)

البته بازگشت به شیوه‌های ساختمانی گذشته میسر نیست و مسلماً نحوه زندگی گذشتگان جوابگوی شرایط زندگی امروز ما را نخواهد بود و همچنین باید اذعان شود که یادگیری و آموزش از معماری سنتی به معنی تقلید از شکل‌های گذشته نیست، بلکه باید منطق شکل‌های سنتی را آموخت و به کار بست. (قبادیان، ۱۳۸۴)

روش تحقیق

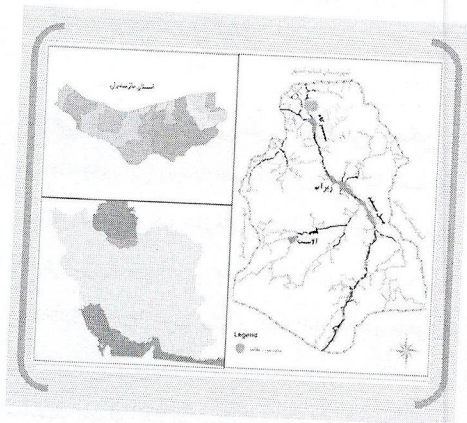
روش تحقیق یا راه دسترسی به هدف، بررسی نکته اصلی یافتن واقعیت است زیرا یک پژوهش خوب، جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن‌ها را، آسان می‌سازد. انتخاب روش تحقیق رابطه تنگاتنگی با هدف‌ها و ماهیت موضوع مورد پژوهش و امکانات اجرایی آن دارد. (Asayesh, 2005)

در این تحقیق از روش موردی (Case Study) استفاده شده است و از نظر اهداف، کاربردی می‌باشد. در این تحقیق ابتدا محقق از مطالعات کتابخانه‌ای برای کسب اطلاعات اجمالی مورد نیاز مربوط به موقعیت جغرافیایی و سیاسی روستای مورد مطالعه و همچنین بررسی عوامل موثر در معماری روستا استفاده می‌نماید. سپس برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد شناخت معماری روستا و همچنین خصوصیات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی گام به پژوهش‌های میدانی می‌گذارد. در نهایت با در نظر گرفتن شرایط بومی و استناد به مطالعات کتابخانه‌ای، پیشنهاداتی در رابطه با بهبود معماری روستای مورد مطالعه ارائه می‌نماید.

منطقه مورد مطالعه (قلمرو تحقیق)

روستای اندارگلی و ملفه دو روستای متصل به هم در مسیر راه مواصلاتی تهران - شمال (جاده فیروزکوه) هستند. این دو روستا جزو دهستان غرب و شرق شیرگاه از بخش شیرگاه، شهرستان سوادکوه، استان مازندران می‌باشند. دهستان غرب و شرق شیرگاه شامل روستاهای ملفه، اندارگلی، چالی، کلیج خیل، آبدنگسر، چاکسر، تپه سر، و می‌باشد که

روستای کلیج خیل مرکز این دهستان می‌باشد. مجموعه این دو روستا از غرب به جاده ی تهران - شمال، از شمال به رودخانه اوتیجون، و از شرق و جنوب به جنگل‌ها و مراتع محدود می‌شوند. به دلیل مشترک بودن مرز بین دو روستا و وابستگی آن‌ها به هم، در طرح‌های مربوط به سازمان‌های مختلف از جمله بنیاد مسکن، اداره آب و فاضلاب، جهاد کشاورزی و این دو روستا به صورت یک مجموعه روستایی مورد مطالعه قرار می‌گیرند. لذا در این طرح نیز روستاهای مذکور را به صورت یک مجموعه روستایی مورد مطالعه قرار می‌دهیم.

شکل ۱- موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه

پوشش گیاهی

به طور کلی پوشش گیاهی شامل پوش جنگلی، مرتعی و زراعی است. در مجموعه روستای ملفه و اندارگلی، بیشتر، زمین‌های زراعی و مرتعی به چشم می‌خورد و درختان جنگلی در ارتفاعات هستند. زمین‌های کشاورزی هم در حاشیه رودخانه و مناطق

کوهپایه‌ای قرار دارند. پوشش جنگلی شامل درختان پهن برگ خزری است که قسمت جنوبی این مجموعه روستایی را احاطه کرده است. از جمله این درختان می‌توان افرا، کاج جنگلی، راش، توسکا، مرز، ملج، ازدار و انجیلی را نام برد. (Sabeti, 2002)

ساختار اقتصادی روستا

شغل غالب افراد، کشاورزی و دامداری است. تعدادی هم کارمند یا بازنشسته شرکت‌ها می‌باشند. زن‌ها نیز همپای مردان به کشاورزی و دامداری مشغول هستند. محصولات کشاورزی عبارتند از برنج، گندم، جو، انواع علوفه و سبزیجات و محصولات باغی (سیاه ریشه‌ها و کیوی). دام‌های موجود در روستا عبارتند از گاو و گوسفند و ماکیان.

معرفی ویژگی‌های زیستی - معیشتی مسکن

در خانه‌های این روستا فضاهای زیستی با فضاهای معیشتی در کنار هم سازمان یافته‌اند. به گونه‌ای که در بیشتر موارد فضاهایی مثل طویل، مرغدانی، انبار نگهداری لوازم کشاورزی و انبار علوفه در محوطه اطراف بنا قرار دارند. بنابراین دسترسی به فضاهای معیشتی برای افراد خانواده در ساعات مختلف آسان‌تر است.

سازمان فضایی مسکن

خانه‌های روستا به دلیل اقلیم منطقه شمال، به صورت خطی شکل گرفته‌اند. اندام‌های خانه‌های روستایی به قرار زیر است:

منزل خنه (Menzel khene) که پرکاربردترین اتاق محسوب می‌شود. این فضا به عنوان نشیمن،

غذاخوری و خواب مورد استفاده قرار می‌گیرد. آشپزخانه، که علاوه بر عملکرد اصلی، نردبانی چوبی برای دسترسی به بام در آن وجود دارد. در زبان محلی به این نردبان "کاتی" گفته می‌شود. فضای زیر بام به عنوان انبار مواد غذایی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

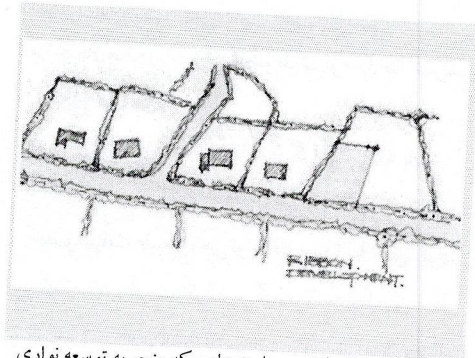
هر خانه در این روستا حمام مستقل داشته و نیاز افراد به استحمام را برطرف می‌کند. حمام هر خانه معمولاً در قسمت پشت خانه و دور از دید و دسترس مستقیم قرار دارد. این امر به لحاظ حفظ کارکرد خصوصی حمام رعایت شده است.

تراس کشیده‌ای نیز در جلوی اتاق‌ها قرار دارد و آن‌ها را به هم مرتبط می‌کند و همچنین فضای ارتباطی بین حیاط و اتاق‌ها می‌باشد.

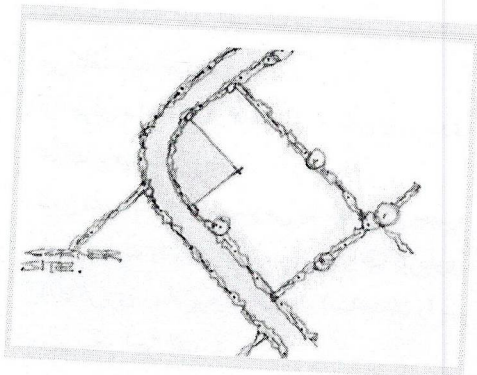
شناخت و تعیین الزامات جغرافیایی - اقلیمی

اقلیم منطقه و خصوصیات جغرافیایی آن تاثیر بسزایی در شکل مسکن دارد که در زیر به تعدادی از موارد اشاره می‌کنیم:

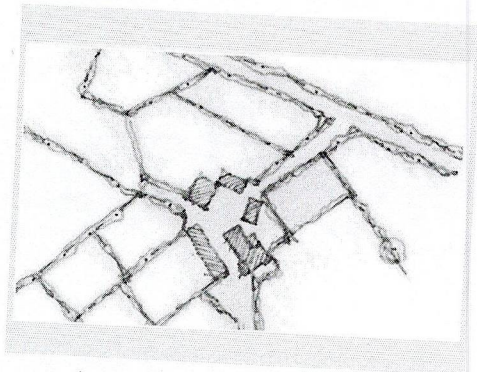
- ۱- به دلیل بارش برف و باران فراوان سقف ساختمان‌ها با شیب ۲۰ تا ۲۵ درصد و به صورت دو یا چهار طرفه اجرا می‌گردد.
- ۲- به دلیل جلوگیری از نفوذ رطوبت به داخل بنا، ساختمان‌ها بر روی پایه (کرسی چینی) احداث شده‌اند.
- ۳- برای استفاده بهینه از نور، تهویه و کوران مناسب و همچنین در معرض قرار گرفتن سطح کمتری از بنا در معرض کج باران‌های غربی پلان‌ها کشیده می‌باشد. (کشیدگی شرقی - غربی)
- ۴- به منظور ایجاد کوران هوا در فضای داخلی

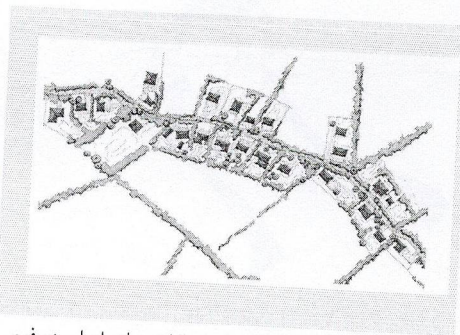
شکل ۲-۵: از طراحی سایت هایی که منجر به توسعه نواری می شود پرهیزید

شکل ۳-۵: از طراحی سایت در گوشه‌ها خودداری کنید

شکل ۴-۵: سایت با پتانسیل گسترش خوب در بین گروه‌های ساختمان‌های موجود

شکل ۱-۵: موقعیت خانه‌ها به موازات جاده اصلی در فرم گسترش نواری

خانه‌ها و جلوگیری از نفوذ رطوبت زیاد، خانه‌ها برون‌گرا ساخته می‌شوند.
 ۵- فضای نیمه باز و سرپوشیده (ایوان) در جلوی خانه‌ها ساخته می‌شده است تا مانع نفوذ و برخورد باران و همچنین ایجاد سایه در تابستان و جلوگیری از ورود مستقیم نور خورشید به داخل خانه‌ها شود.

پیشنهادات مربوط به مسکن

اصول کلیدی - انتخاب سایت

- سایت‌هایی با مرزهای مشخص و قابل تشخیص در همه جهات انتخاب شود که آن‌را از اطرافش جدا کند.
- دوباره استفاده کردن، بهسازی کردن یا گسترش ساختمان‌های موجود در روستا که قابلیت استفاده مجدد دارند.
- از انتخاب سایت‌هایی که فقط قسمت کوچک بریده شده‌ای از یک زمین بزرگ هستند پرهیز شود.

اصول کلیدی - طراحی کلی سایت

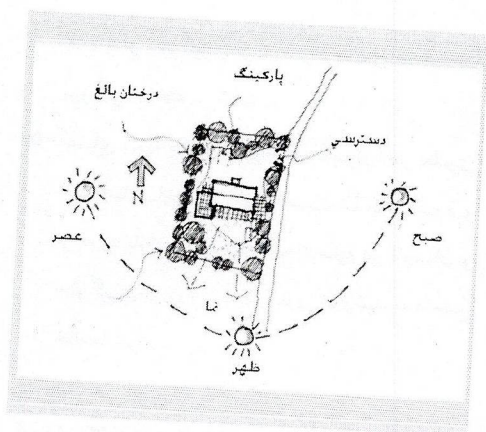
- ساختمان‌ها در امتداد خطوط تراز ساخته شوند.
(سطح صاف)

- ساختمان‌ها باید متناسب با توپوگرافی منطقه باشد.
- با استفاده از درختان موجود، ساختمان‌ها، شیب‌ها و خصوصیات طبیعی، می‌توان طرحی زیبا خلق کرد.
- سایت باید طوری طراحی گردد تا به بهترین نحو از انرژی خورشید استفاده کند و همچنین از بادهای غالب منطقه در امان باشد.

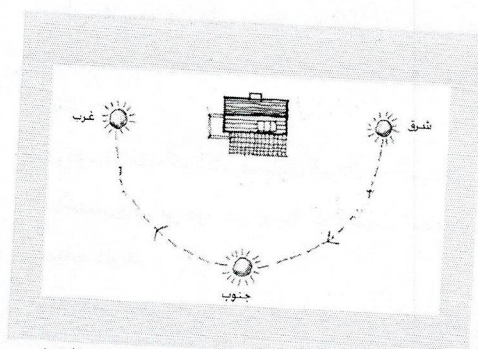
- از طراحی سایت‌هایی که بر نماهای خوش منظر تاثیر می‌گذارد یا از چهره طبیعی نواحی روستایی می‌کاهد باید خودداری کرد.

- از اجرای ساختمان در دامنه‌های حساس یا بر روی خاک پرهیز شود.

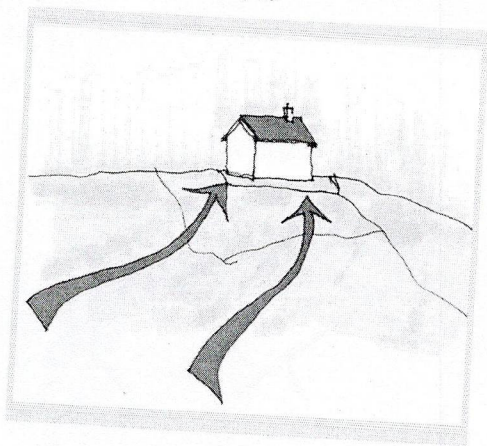
- سعی نشود به طور مصنوعی یا ساختگی چهره طبیعی سایت را تغییر داد. همچنین از خاکبرداری یا خاکریزی زیاد پرهیز گردد. (ساختمان را بر روی سکو اجرا کنید).

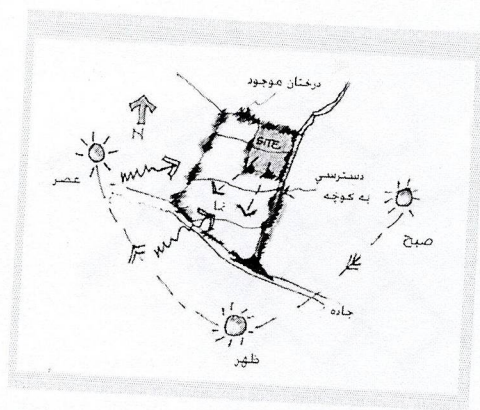
شکل ۶-۵: طرح کلی سایت

شکل ۷-۵: شاخص‌های تعیین موقعیت خانه و دریافت نور خورشید

شکل ۸-۵: از ساختمان‌سازی در نقاط مرتفع و بی‌پناه و سایت‌های در معرض دید پرهیز گردد.

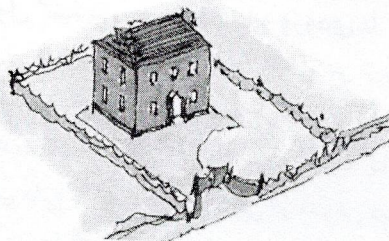
شکل ۵-۵: آنالیز سایت

اصول کلیدی - ویژگی های کلی ساختمان

- فرم ساختمان باید ساده طراحی گردد.
- اجزای طراحی باید متناسب باشند.
- ساختمان هایی طراحی گردد که تزیینات و اضافات نامرتب ندارند.
- از مصالح بومی با کیفیت که دارای روش اجرایی مناسب هستند استفاده نشود.
- از تکنیک های ساخت و ساز ساده استفاده گردد.
- از طراحی ساختمان هایی که دارای شکل پیچیده و تناسب ضعیف می باشند پرهیز شود.
- از طراحی ساختمان های جعبه ای شکل که در زمین فرو رفته اند پرهیز گردد.
- سایت باید منطبق با طبیعت روستایی اطرافش طراحی گردد.

اصول کلیدی - طراحی کلی

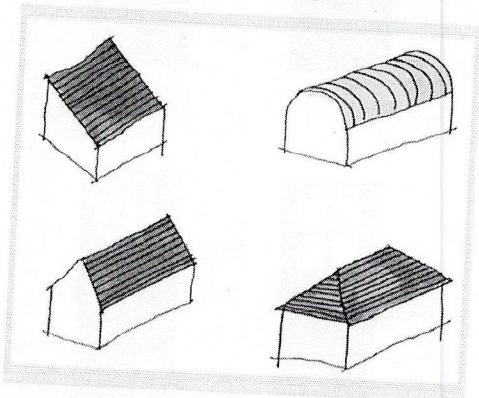
- ساختمان هایی که شکل ساده دارند گسترش داده شوند.
- طرح خانه های جدید مرتبط با فرم مساکن روستایی مختص مجموعه روستایی ملفه و اندازگی باشند.
- از تناسب جذاب در طراحی استفاده نشود.
- پلان هایی بکار برده شوند که سبب یک رابطه فضایی خوب بین درها و پنجره ها شود.
- سائز خانه با سائز سایت مربوطه متناسب باشد.
- سائز خانه منطبق با ویژگی های موجود و خانه های بومی روستا باشد.

شکل ۹-۵: ساختمان بزرگ در یک سایت کوچک

اصول کلیدی - سقف ها و دودکش ها

- سقف ها باید در مقیاس مناسب و متناسب با سایر اجزا ساخته شوند.
- پوشش سقف ها بر روی سقف های شیب دار می تواند از جنس حلب گالوانیزه و سفال باشد.
- دودکش ها باید مستحکم و پایدار اجرا شوند و بر بام افراشته شوند. دودکش ها باید متناسب با سبک ساختمان و مصالح به کار رفته باشند.

شکل ۱۰-۵: سقف های رایج

اصول کلیدی - طراحی درها

- درها باید شکل باید معرف شکل یک ورودی باشند.
- بهترین نوع درها، درهای زبانه دار، چوب هایی به صورت عمودی برش خورده و یا چوب های ساختمانی می باشند.
- از اجرای درهای تولید شده از چوب درخت جنگلی که جلا داده شده است، UPVC، و درهای فلزی پرهیز گردد.
- از چوب های با رنگ پایدار یا رنگ طبیعی استفاده شود.
- برای ورود نور به درون حال، از ایجاد قاب های

اصول کلیدی - پرداخت نهایی

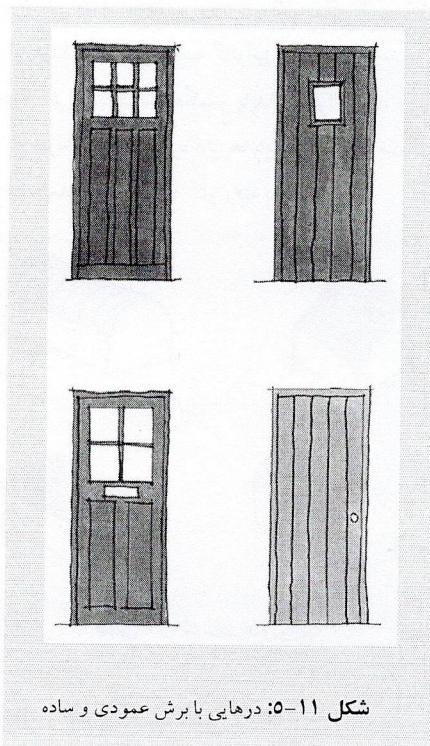
- از تعداد کمی از پرداخت های نهایی با کیفیت خوب استفاده گردد.
- از مواد UPVC به خصوص پوشش فیبری سفید کمتر استفاده شود.
- از آجرها و سنگ های مصنوعی اجتناب شود. این مصالح معمولاً مناسب نواحی روستایی نیستند.
- از سنگ های زاویه دار که معمولاً مناسب معماری منطقه روستایی نیستند اجتناب شود.
- می توان از رنگ های طبیعی و ملایم در پوشش نهایی دیوارهای خارجی استفاده کرد. این کار می تواند یک مغایرت جذاب با سقف های با رنگ تاریک و رنگ در و پنجره وجود آورد.
- از رنگ های روشن و پرزرق و برق و زننده اجتناب شود.
- در صورت امکان می توان از تخته سنگ های طبیعی که با دوام هستند، در جاهایی که نیاز است استفاده کرد.

- سنگ باید رنگ تیره داشته باشد. رنگ سنگ ها نباید با هم ترکیب شوند.
- از تزئینات و پیرایه های اضافی و گران که اغلب برای جبران کردن معماری ضعیف به کار می روند پرهیز گردد.

اصول کلیدی - محدوده ها و ورودی ها

- از اجرای حصارهای نامناسب با قطعات بتنی تزئینی و سنگ های مصنوعی اجتناب گردد.
- جاده ها باید از شکل کلی مکان پیروی کنند تا از مسیریایی که به شکل غیر طبیعی در معرض دید هستند جلوگیری شود.

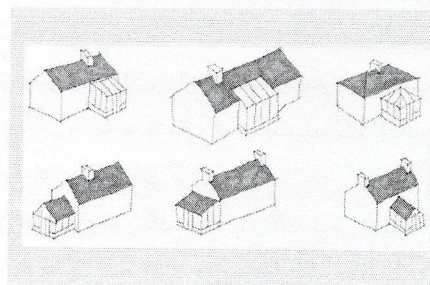
شیشه ای بزرگ در درها پرهیز گردد. یک پنجره در بالا یا کنار در (که به صورت سنتی نیز ایجاد می شود) می تواند ایده خوبی باشد.

شکل ۱۱-۵: درهایی با برش عمودی و ساده

اصول کلیدی طراحی انبار

- شکل و اندازه انبارها باید متناسب با خانه باشد.

شکل ۱۲-۵: انبارهای مناسب

- معابر باید به جای پوشش با روکش آسفالت، توسط مصالح سنگی بومی سنگفرش شوند.

- از دروازه‌های ورودی پرکار و پرزحمت پرهیز گردد.

- قبل از شروع ساخت و ساز، در مرزهای لازم درخت کاری انجام شود.

- از دیوارهای مرتفع برای کشیدن حصار و ستون دروازه که بر معماری سایت نواحی روستایی چیره می‌شود، پرهیز گردد.

اصول کلیدی - چشم انداز

- از طراحی چشم اندازهای شهری اجتناب شود.

(طرح های متقارن رسمی و خط های صاف مناسب نواحی روستایی نیستند).

- طراحی به صورت غیررسمی انجام گردد.

- در طراحی سایت‌ها از چمنزارها و مرغزارها که بیشتر متناسب با ناحیه می باشد استفاده شود.

- از اختصاص نواحی وسیع به چمنزارها پرهیز گردد.

- گونه‌های مختلف درختان بومی در سایت بروند.

- از کاشت گونه‌ای درختی غیر بومی پرهیز گردد.

- حوضچه و آبروها در طراحی سایت فراموش نشود.

- به منظور حفاظت از گوناگونی زیستی، برای ایجاد

پرچین از ترکیب انواع بوته های بومی استفاده شود.

اصول کلیدی - پایداری و بازده انرژی

- از بیشترین میزان انرژی ممکن برای خانه‌ها بهره گرفته شود.

- خانه‌ها در جهتی طراحی شوند تا بیشترین بهره را

از نور خورشید بدست آورند. (سمت جنوب)

- برای کاهش مصرف سوخت یا انرژی عایقکاری

مناسب انجام شود.

- ترکیب کردن آبگرمکن‌های خورشیدی و تابلوهای

فتوولتائیک (قدرت زای نوری) در طراحی سقف‌ها

- کشف کردن منابع انرژی تجدید شدنی مثل

توربین‌های کوچک بادی، پمپ‌های گرمایی،

سیستم بازیافت گرمایی، زیست توده مثل

بخاری‌های هیزمی

- کاهش مصرف آب از طریق جمع آوری آب باران از

سقف‌ها و استفاده آن در مواردی مثل سیفون توالت

- استفاده از مصالح ساخت و ساز پایدار مثل مصالح

طبیعی موجود در محل و استفاده از مصالح قابل

بازسازی

- استفاده از سیستم هوشمند گرما با زمان، دما، منطقه

و کنترل عملکرد

- تلفیق سیستم‌های روشنایی کارآمد انرژی در

طراحی خانه‌ها

اصول کلیدی - دسترسی، سازش پذیری

بلندمدت، بسط

- برنامه‌ریزی برای تغییرات

- خانه به نحوی طراحی گردد که اگر روزی ساکن

خواست خانه را تغییر دهد مشکل نداشته باشد.

- باید مطمئن بود که خانه بدون هزینه زیاد برای

بازسازی، می‌تواند برای نیازمندی‌های افراد آماده

شود.

- توسعه مسکن باید ساده و مکمل وضع موجود

باشد.

- بهتر است گسترش خانه‌ها در قسمت مرکزی یا

پشت خانه صورت پذیرد.

- باید دقت داشت در هنگام بسط خانه، مقیاس خانه

اصلی برهم نخورد.

نتیجه گیری

معماری روستایی دستاورد باارزشی از دانش بومی روستاییان است. این معماری متناسب با ویژگی های سنتی روستا می باشد که روستاییان با آن خو گرفته اند. بنابراین ضروری است تا توسعه معماری آن منطبق با این ویژگی ها، و متجانس با محیط روستا باشد. بنابراین با یک سری راهکارهای ساده معماری می توان شرایط مساعد و مناسبی را برای فضاهای مسکونی فراهم نمود، (که در این مقاله به نمونه هایی از این راهکارها اشاره گردید.) به طوری که به ارزش های معماری بومی لطمه ای وارد نشود. در نهایت می توان گفت که اصول ذکر شده می تواند کمک موثری در جهت گسترش معماری روستایی مناطق شمال کشور با آب و هوای معتدل و مرطوب را داشته باشد. چرا که این اصول منطبق با ایده های معماری و همچنین با در نظر گرفتن ویژگی های بومی (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جغرافیایی و ...) ارائه شده است.

شایان به ذکر است که مناطق اقلیمی مختلف دارای ویژگی های خاص بومی خود می باشند که با در نظر گرفتن آن ها و همچنین فاکتورهای معماری می توان راهکارهای اصولی در جهت بهبود یا توسعه آن ها را ارائه داد.

* این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی شناخت فرایند اجتماعی - مکانی روستای ملفه و اندارگلی بمنظور طراحی مجموعه زیستی روستایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال می باشد.

منابع

- Asayesh, H. Principles and methods of rural planning, Payam nor university press; 2005. p.94. [In Persian]
- Ghobadian V. Climatical Study of Traditional Building, Tehran University Publication; 2005. p. 11, 35, 37. [In Persian]
- Rural guidance Plan of Malfe and Andargoli villages, Housing Foundation of Islamic Republic of Iran; 2003. P.65. . [In Persian]
- Sabeti H. Trees and Bushes of Iran, Yazd University Publication; 2002.p.26. [In Persian]
- Sartipipour M. Physical pathology of Iranian vernaculars architecture towards a preferred settlement, Tehran: Shahid Beheshti University Press; 2009.p.48. [In Persian]
- Sartipipour M, 2006. Rural housing indicators in Iran. Journal of Fine Arts; 2006; 22: 12-23. [In Persian]
- Zargar A. An Introduction to the Iranian Rural Architecture, Tehran: Shahid Beheshti University Press; 1999.p.87. [In Persian]

